

Внутрішня мізогінія та досвід доброзичливого і ворожого ставлення від жінок: результати крос-секційного опитування

<https://doi.org/10.67242/conference-2026-37>

Руденко Ганна, студентка кафедри психології, Криворізький Державний Педагогічний Університет, Кривий Ріг, Україна

Вступ. Ми живемо у всесвіті, де панує багато нездорових, неприйнятних, та навіть страшних соціальних норм, такі як наприклад патріархат, сексизм та мізогінія, де останнє виступає як загальний прояв всіх цих норм, який підтримує ворожість до представників жіночої статі (Manne, 2017). Мізогінія – термін що описує негативне ставлення, ворожість та зневагу, що спрямовані на жінок. Може проявлятися вербально, соціально, культурно і глибоко вкорінена в історії та розумінні «нав'язаних» гендерних ролей (Evteeva et al, 2024). В сучасній психології мізогінія все частіше розглядається як феномен, що включає в себе як особистісні установки людини, так і ширші соціальні механізми. Ставлення до жінок має амбівалентний характер і може поєднувати як відкрито ворожі так і приховано «позитивні» форми зневаги, наприклад коли винагороджують жінок за «відповідність» патріархальним настановам. Таким чином, попри свою зовнішню доброзичливість, такі аспекти лише підтримують гендерну нерівність і можуть виступати як латентною формою мізогінії, так і яскраво вираженою (Glick et al, 2001). Актуальність обраної теми зумовлена тим, що мізогінія не лише зберігається як соціальне явище, але й трансформується у сучасних умовах, набуваючи нових форм прояву, зокрема у цифровому середовищі, медіапросторі та міжособистісній комунікації. Дослідження даного феномену є важливим не лише з теоретичної, але й з практичної точки зору, оскільки в даному дослідженні ми оглянемо наскільки тісним насправді є взаємозв'язок між досвідом взаємодії між жінками та протилежної статі і формуванню установок та упереджень щодо жінок. Феномен внутрішньої мізогінії проявляється у прийнятті жінками негативних стереотипів щодо власної статі. Мізогінія функціонує як соціальний механізм, що підтримує гендерну ієрархію, і внаслідок цього може інтерналізуватися індивідами, впливаючи на їхні переконання та поведінку. Це призводить до ситуації, коли жінки можуть несвідомо відтворювати дискримінаційні установки щодо інших жінок або самих себе, що ускладнює подолання даного явища на суспільному рівні (Manne, 2017). Методи. Процес дослідження відбувався в онлайн форматі за допомогою платформи «Google Forms». Учасниці опитування, а саме жінки віком від 18 до 44 років, дали згоду на обробку наданих відповідей в опитуванні. Для цього дослідження було створено опитувальник, питання якого визначають рівень внутрішньої мізогінії в жінок. З результатів опитування було здійснено аналіз відповідей за допомогою програми «Jamovi», яка виявила дві шкали питань: - поведінкова; - атрибутивна. До кожної шкали надійшла певна кількість пунктів, що характеризують поведінкові та атрибутивні прояви. До «поведінкової» шкали було розподілено такі питання: - Я частіше критикую жінок за зовнішність, ніж чоловіків; - Я вважаю, що жінки більше маніпулюють або хитрують; - Я думаю, що жінки «повинні бути жіночними» у певний спосіб; - Я вірю, що жінки частіше маніпулюють почуттями, наприклад сльозами. До «атрибутивної»: - Мені складно довіряти іншим жінкам; - Я вважаю, що у жінок є проблеми з логікою; - Я інколи знецінюю жіночу дружбу як менш надійну. Опитування проводилося за шкалою

Лікєрта, де 1 – взагалі не про мене; 2 – майже не про мене; 3 – можливо про мене; 4 – майже про мене; 5 – дуже про мене; Згідно виявленим результатам, було створено кореляційну матрицю і факторний аналіз. Результати. За допомогою крос-секційного опитування було виявлено, що між показниками ставлення до жінок і внутрішньої мізогінії є значущий зв'язок. Кореляційна матриця вказує, що чим більше людина підтримує жінок, тим менше в неї присутні прояви мізогінії (атрибутивна -0.345, ворожість -0.369). Так і навпаки, з підвищенням ворожості зростає також і рівень мізогінних установок (атрибутивна 0.423, поведінкова 0.366.) Зокрема, ми виявили, що позитивний досвід взаємодії з жінками підвищує рівень підтримки і позитивного ставлення, а значить знижує рівень мізогінії і упередження щодо жінок (атрибутивна -0.364, ворожість -0.280). Також, ми побачили що те, як людина думає про жінок, зазвичай пов'язано з тим, як вона поводить ся з жінками, а поведінкова і атрибутивна мізогінія сильно пов'язані (0.423). Загальний показник мізогінії склав дуже міцний зв'язок, з поведінковою – 0.934, і атрибутивною – 0.700. Обговорення. Отримані результати дослідження підтверджують, що усі показники мізогінії тісно пов'язані між собою. Зокрема, встановлено, що ворожість до жінок прямо пов'язана з підвищенням як атрибутивної, так і поведінкової мізогінії, що свідчить про взаємопов'язаність негативних установок і відповідних поведінкових проявів. Водночас підтримка жінок та позитивний досвід взаємодії з ними демонструють зворотний зв'язок із мізогінією, що вказує на їхній потенціал як захисних факторів у формуванні менш упередженого ставлення. Результати також підтверджують узгодженість когнітивного та поведінкового компонентів мізогінії, оскільки атрибутивна та поведінкові форми мають значущий взаємозв'язок. Це свідчить про те, що переконання щодо жінок безпосередньо відображаються у поведінці. Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що рівень мізогінії тісно пов'язаний із ставленням до жінок та досвідом взаємодії з ними. Ворожість до жінок виступає фактором, що підсилює мізогінні установки та поведінку, тоді як підтримка жінок і позитивний досвід взаємодії сприяють їх зниженню. Виявлено також, що когнітивний та поведінковий компоненти мізогінії є взаємопов'язаними, що свідчить про цілісність даного феномену. Отримані результати підкреслюють важливість соціального досвіду у формуванні гендерних установок та можуть бути використані для розробки психологічних і соціальних заходів, спрямованих на зниження рівня мізогінії в суспільстві. Література: Evteeva, Maria, Lucrecia Burges, and Tomeu Sales Gelabert. «Internalized misogyny: The patriarchy inside our heads.» *Journal of Integrated Social Sciences* 14.1 (2024): 82-108. Glick, Peter, and Susan T. Fiske. «An ambivalent alliance: Hostile and benevolent sexism as complementary justifications for gender inequality.» *American psychologist* 56.2 (2001): 109. Manne, Kate. *Down girl: The logic of misogyny*. Oxford University Press, 2017.